

FİLMLERİN ÇOCUK EDEBİYATINA ETKİSİ AVATAR (SON HAVA BÜKÜCÜ) VE TRANSFORMERS ÖRNEKLERİ

Hülya SAVRAN*

Öz

Sinema ve edebiyat, birbiriyle sıkı ilişkiler içinde bulunan sanat dallarıdır. Pek çok edebî eser, senaryolaştırılıp filmlere çekilerek çok daha geniş bir izleyici kitlesine ulaşır. Bu şekilde edebî eserler, daha popüler hale gelmekte; meraklıları, kitaplardan okudukları bu eserleri, televizyondan ve sinemadan da izleyebilmektedir.

Günümüzde, güçlü bir izleyici kitlesine sahip olan filmler, bu kez kitaplar yoluyla da izleyicisiyle buluşabilmektedir. Bu yolla izleyiciler, filmlerden takip ettikleri öyküleri, bu kez de kitaplaştırılmış şekilleriyle, daha ayrıntılı bir şekilde tanıma fırsatı bulabilmektedirler.

Kitapların filmlere ya da filmlerin kitaplara taşınmasında, çocuk izleyicilere dönük yapımlar daha çok dikkat çekmektedir. Özellikle, çocuklar üzerinde sürekli ilgiyi sağlayabilen yapımlar, ‘kült yapımlar’ olarak film sektöründen kitap sektörüne daha kolay geçebilmekte; bu yapımlar, geniş izleyici kitlesiyle, uzun yıllar adından söz ettirebilmektedir.

Bu yazıda konu edilen “Avatar (Son Hava Bükücü) “ ve “Transformers”, bu tür yapımların en önemli örneklerindedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, film, Avatar (Son Hava Bükücü), Transformers.

THE EFFECT OF FILMS TO “INFANTILE LITERATURE” AVATAR (THE LAST AIRBENDER) AND TRANSFORMERS SAMPLES

Abstract

Cinema and literature have close relationships with each other. Many of literary works were made scenario and than filmed so they could reach much more audiences. That way many of literary works became more populer, people who are interested, could also watch in Tv and cinemas previously rea by book.

Nowadays movies which have much more audiences, can reach people by the books. By that way audiences who wathced stories on movies have oportunity recognition in details than on printed version.

Production for children are remarkable in movie adaptation of the literature or vice versa. The production which attract children can be transferred from film industry to “the world of letters ” as “cult films” easily, and these productions become populer.

Avatar (The Last Airbender) and Transformers are the most important examples of these kind of productions which are treated in this tudy.

Key Words: *Infantile literature, movie, Avatar (The Last Airbender), Transformers.*

Giriş

Çocuk edebiyatı; çocukların seviyesine uygun olarak, onların ruhsal ihtiyaçlarını karşılayacak ve ilgilerini çekecek biçimde olay, düşünce, duygu ve hayallerin güzel ve etkili bir şekilde sözlü veya yazılı olarak anlatılması sanatıdır.

Buna göre, çocuklar için oluşturulan eserler, yalnızca ahlaki ve eğitici yönü ağır basan, baştan sona apaçık ‘mesajların’ yüklü olduğu eserler olamaz. Ve bu eserler de yalnızca bu amaçla kaleme alınamaz. Çocuğun, her şeyden önce eseri zevkle okuyabilmesi, izleyebilmesi gerekir. Bunun için eser, didaktik özellikten önce sevimli ve eğlenceli de olmalıdır. Yalnızca didaktikliği esas alan eserlere de çocukların ilk tepkisi ‘olumsuz tavır’ olacaktır.

Bizim edebiyatımızda, çocuk edebiyatı denilince, gerçekte, hedef kitlesi çocuklar olmayan, çocuklar için yazılmamış eserlerin hacimce küçültülmesi ve bu eserlerin dilinin sadeleştirilerek çocuğa sunulması akla gelir. Yani, yetişkin eserlerini ‘minyatür’ hale getirmekle bu eserlerin çocuklara özgü kılındığı farz edilir.

100 Temel Eser adı altında Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilköğretim okullarına tavsiye ettiği kitaplardan bazıları Dede Korkut Hikâyeleri, Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikâyeler, Karagöz ile Hacivat, Vatan yahut Silistre gibi eserlerdir. Bu eserlerde, her hikâye, çocuklara

hitap edip etmemesine bakılmaksızın toplanmış, biraz sadeleştirilmiş ve çocukların okumasına sunulmuştur.

Ulusumuzun tarihini, bizi biz yapan ortak değerlerimizi, çocuklarımıza tabii ki aşılacağız. Ulusumuzun bekası için, bu dünya üzerinden silinmememiz için bu şarttır. Fakat bütün bu değerlerimizi, çocuğun yaşına uygun zaman diliminde vermek çok önemlidir. Aksi takdirde çocuklarımız, hem tarihinden ve ulusundan, hem de kitaptan nefret eden bireyler olabilir.

Genel olarak yetişkinlerin ilk derdi, çocuklara bir şeyleri aşılatabilmek ve çocukların kafalarına mesajlar sokuşturmak olunca ortaya, çocuk ve çocuk dünyasından bihaber eserler çıkmaktadır. Bu durumda bir eserin güzel, iyi ve başarılı olmasında ölçüt, çocukların değil yetişkinlerin bakış açısı olmaktadır. Aslında bu, bir zamanlar çocuk olduklarını unutan yetişkinlerin, kendi kendilerini avutmalarından başka bir şey değildir.

Bugünün çocukları; bilgisayar, internet, bilgisayar oyunları, televizyon, sinema, MP 4 çalar gibi pek çok iletişim ve teknoloji harikası araçların kucağında doğuyorlar. Onların oyunları ve oyuncakları da bu devre uygun olacaktır. Yetişkinlerin, onların oyunlarını, oyuncaklarını hatta gördükleri rüyaları bile anlaması olanaksızdır neredeyse. Çocukları, bütün bunlardan uzakta tutup büyütemeyeceğimize, bunları yok sayamayacağımıza göre, bu teknoloji araçlarıyla barışık bir halde, bunları amaçlarımıza uygun hale getirerek birlikte yaşayabiliriz.

Nitekim, bu zamana kadar binlerce edebiyat eseri film haline getirilmiş ve günümüz şartlarına uygun olarak bu dev eserler, daha çok kitlelere hitap eder duruma gelmiştir. Günümüzde, sağlam bir kurguya dayalı oldukları, güçlü bir yazar elinden çıktıkları için, edebiyat eserlerine dayalı çekilen diziler, filmler çok daha beğenilmektedir. İnsanlar, bu eserleri bir de televizyon ekranında ve beyaz perdede izlemektedir. Bu da insanların, bu eserlere ve yazarlarına karşı bir kat daha ilgisini arttırmaktadır.

İyi ve çarpıcı reklamlarla, dünyanın neresinde olursa olsun, çocuklar, söz konusu bu eserlerin kitaplarını da alıp okumaktadırlar. Son dönemlerde özellikle çocuklara ve gençlere hitap eden, sonradan filmi çekilen eserleri şöyle örneklendirebiliriz: K. Mc Mular, Ejderha Avcıları Okulu; T. Di Terlizzi, H. Black, Spiderwick Günceleri; C.S. Lewis, Narnia Günlükleri; R. Riordan, Percy Jackson ve Olimposlular; W. Kid, Saftirik Greg'in Günlüğü; J.K. Rowling, Harry Potter; S. Meyer, Alacakaranlık gibi.

Günümüzde, önce televizyon ve sinema için ortaya çıkarılan eserlerin, daha sonra kitap olarak çocukların ilgisine sunulduğunu görüyoruz. Bu kitaplar da çocuklar tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Örnek olarak: Avatar Son Hava Bükücü (M. D. DiMartino, B. Konietzko, Nickelodeon), Transformers (J. Bacal vd., Cartoon Network), Star Wars (G. Lucas, Cartoon Network), Süngerbob (S. Hillenburg, Nickelodeon), Ben 10 (D. Rouleau vd., Cartoon Network), Bakugan (M. Hashimoto, Cartoon Network) gibi.

Yine sinemadan kitaba aktarılan filmlerden en dikkat çekici olanı, özellikle gençler arasında hatırı sayılır bir izleyici kitlesine sahip olup kült filmler arasına giren üç bölümlük Matrix filmidir. Film, William Irwing tarafından kitaplaştırılarak bu kez de kendi okuyucu kitlesini yaratmıştır. Filmlerin sinema romanları başlığıyla yayımlanmasıyla birlikte, bu romanların edebî değeri olduğunu kabul edenler ‘Sinema Edebiyatı’ adıyla yeni bir edebiyat türünü de gündeme getirmişlerdir. (Kale 2010: 273).

Bu zamana kadar hep, edebiyatın sinemayı beslediği düşünülürdü ama, teknolojinin ve iletişimin akıl sınırlarını zorladığı günümüzde, artık film sektörü de edebiyatı besler olmuştur. Ticari bir güç olarak da kullanılan bu filmler; çizgi film, oyun, oyuncak, çizgi roman ve kitaplarıyla büyük bir sektör olarak karşımızda durmaktadır.

Sinema, görsel bir şölen olarak her yaştan bütün insanları kavrar. Bu açıdan belki de biz, H.A. Yücel’in dediği gibi “Sinemanın zevkimizi dışarıdan idare ettiği bir devirde yaşıyoruz.” (TDK 2005: 1772).

Sinemanın, güzel sanatların yedincisi olduğu veya olamayacağı tartışmaları süredursun, bugünün şartlarının bir gereği olarak ortaya önemli bir gerçek çıkmaktadır. Sinema artık, her yaştaki insanlar gibi çocukların dünyasına da kapı aralayan çok önemli bir araçtır. Öyleyse bunu en iyi kullanmanın yolu bulunmalıdır.

Biz burada, çok uzun yıllar boyu çocukları hem çizgi dizileri hem sinema filmleri olarak kavrayan, sonrasında kitapları, çizgi romanları, çıkartma kitapları, boyama kitapları, oyunları, oyun kartları ve oyuncaklarıyla da çocukların dünyasında yer almayı sürdüren, artık kendi kategorilerinde ‘kült’ yapımlar olarak tabir edilen *Avatar (Son Hava Bükücü)* ve *Transformers* adlı yapımları mercek altına aldık. Çocukların bu yapımlara neden ilgi duyduklarını anlamaya ve anlatmaya çalıştık.

AVATAR (Son Hava Bükücü)

Avatar (Son Hava Bükücü); Avatar Aang’in ve arkadaşlarının, dünyayı acımasız Ateş Kralı’ndan kurtarıp dünya barışını sağlamak için

giriştikleri mücadeleyi anlatan, 2005 ile 2008 yıllarında gösterime girmiş, ara ara hâlâ gösterilmeye devam eden üç kitaplık bir çizgi film dizisidir. Televizyon tarihinin en çok izlenen animasyonu olarak, aralarında Annie Peabody ve Emmy'nin de bulunduğu sayısız ödüle layık görülen dizi, Michael Dante DiMartino ve Bryan Konietzko'nun yapımcılık ve yönetmenliğinde, ABD'deki Nickelodeon Animasyon Stüdyoları'nda oluşturulmuştur. Animasyon çalışmaları Güney Kore'de yapılmıştır. Dizinin ilk bölümü altı yılda hazırlanmıştır. Bu süre, bir animasyonu hazırlamak bakımından çok uzun bir süredir. (Wikipedia:1-2.).

Avatar, dünyada ilk gösterildiği bölümlerinden itibaren yalnız çocukların değil yetişkinlerin de sevgisini ve ilgisini kazanmış bir yapımdır. Bunda, çizgi film olmasına rağmen derin felsefi konuları işleminin de etkisi vardır. Ana karakterler on iki ile on altı yaşlarındaki çocuklardır. Eser, çocuk karakterlerle çocuk kitleye hitap etmekle birlikte, ilham aldığı kaynaklar ve işlediği konularla, yetişkinleri de kendine hedef kitle yapabilmeyi başarmıştır.

En iyi televizyon dizisi, en iyi animasyon, insanlar için en seçkin program, bireysel başarı, gençlerin tercihi ve favori çizgi dizi gibi ödüllerle onurlandırılan dizinin, hem ülkemizde hem dünya televizyonlarında tekrarları gösterilmekte; izleyicilerin tepkilerinden hâlâ dizinin çok beğenildiği anlaşılmaktadır. Yoğun ilgiden dolayı dizinin, üç bölüm halinde sinema filmleri de çekilmeye başlanmış; ilk bölümü 2010'da gösterilmiştir.

Asya esintileri taşıyan, Uzak Doğu kültürüne ve inanışlarına dayalı bir dünyada geçen Avatar, Uzak Doğu dövüş sanatlarını ve Budizm gibi felsefi dinleri, derinlikli bir şekilde ve büyük bir saygı çerçevesinde işler. Uzak Doğu'nun bilgelik yüklü mitolojilerinden, kadim savaş sanatlarına kadar pek çok zenginliği içinde barındırır.

Hinduizm'in dört element fikrinden yola çıkan Avatar, farklı mitolojilerin de izlerini taşır. Örnek olarak, reenkarnasyon geçiren Avatar'ın tesbiti, Tibet Budizm'indeki Lama'nın belirlenmesine benzer bir testle yapılır. Ayrıca, her ulusun kendisine ait kültürleri ve dövüş taktikleri vardır. Su Bükücüler Tai Chi, Toprak Bükücüler Hung Gar tarzı kung fu, Ateş Bükücüler Long Fist tarzı kung fu, Hava Bükücüler ise Ba Gua tarzı dövüş ve öğretileri kullanır. (Doğuş Yayın Grubu Temmuz 2010:8).

Bu çizgi film evreninde Dünya; hava, su, ateş ve toprak elementlerinin özelliklerini taşıyan dört ulustan oluşmaktadır. Su Kabileleri, Toprak Krallığı ve Hava Gezginleri, endüstri öncesi toplumlara benzemektedir. Toprak krallığı, biraz daha ileri bir toplumdur.

Halkı şehirlerde yaşar ve ticaretle uğraşır. Bu dört ulus için en gelişmiş ve güçlü olan Ateş Ulusu'dur. İlerlemiş bir sanayi endüstri toplumunu temsil eden bir imparatorluktur. Her ulus içinde, kendi elementine hükmedebilen 'Bükücü' adı verilen özel kişiler vardır. Her Bükücünün kendi elementini bükme tarzı da, kendi dövüş sanatlarında kullandıkları dövüş teknikleri ve öğretileriyle mümkündür. (Çeliktuğ 2010: 58).

Hem ulusların arasındaki dengeyi hem dünya dengesini sağlayan ve bu dengeleri koruyan, dört element üzerinde de kontrol sahibi olan ve reenkarnasyonla her nesilde farklı bir ulusta dünyaya gelen Avatar'dır.

Hindu inancına göre Avatar, Tanrı Vişnu'nun yeryüzüne inmiş şeklidir. Vişnu, evrenin koruyucusudur. Dünyayı tehdit eden her tehlikede, onun bir Avatarı ortaya çıkar ve dünyayı kurtarır. (Meriç 1998: 427).

Hikâyede olaylar, Ateş Ulusunun bütün dünyaya hâkim olmak için diğer uluslara saldırmalarıyla gelişir. Bu savaşı durdurabilecek ve dünya barışını ve dengeleri yeniden kurabilecek olan Avatar'ın, reenkarnasyonla Hava Gezginlerinde ortaya çıkma sırası gelmiştir. Henüz on iki yaşında olan Aang adlı Hava Bükücünün, yeni Avatar olduğu anlaşılır. Ama, dünyanın içinde bulunduğu durumdan dolayı, keşişler tarafından çok erken yaşta Avatar olduğu bildirilen Aang, henüz bu göreve hazır olmadığını düşünür ve korkuyla uçan bizonu Appa'yla tapınaktan ayrılır. Korkunç bir tayfuna tutulan Aang, Avatar güçleri sayesinde, okyanusta, kendini ve hayvan rehberini buzul içinde korumaya alarak dondurur. Her ikisi de yüz yıl bu buzul içinde kalır. Buzul, bu zaman zarfında Güney Su Kabilesi kıyılarına kadar sürüklenir. Şans eseri genç Avatar'ı buzul içinden, Güney Su Kabilesinden Katara ve Sokka adlı kardeşler çıkarır. Aang, yüz yıl önceki yaşıyla, yani on iki yaşında olarak, hayata kaldığı yerden devam etmeye başlayacaktır. Ama artık dünya, onun bıraktığı dünya değildir. Ateş Ulusu büyük bir savaşa girişmiş; üstelik yeni Avatar'ın Hava Gezginlerinden çıkacağını bildiği için bütün Hava Gezginlerini yok etmiştir. Geriye son Hava Bükücü olarak yalnızca Aang kalmıştır.

Aang artık istese de istemese de bu savaşa son verip bütün dengeleri yeniden sağlamak zorundadır. Bunun için de bir an önce dört elementi bükmeyi öğrenmesi gerekecektir. Olaylar, yeni Avatar'ın sırasıyla dört elementte ustalaşmasının çevresinde gelişir. Dizinin son bölümlerine gelindiğinde, Ateş kralı, kuyruklu yıldızdan aldığı güçle bütün dünyayı ateşle kavurup, tıpkı Anka kuşu gibi, küllerinden yeni bir dünya yaratmayı ister. Çünkü ona göre, onun gibi güçlü bir kişinin dünyasında zayıflara yer yoktur. Anka Kralı ünvanını alarak planlarını

gerçekleştirmeye başlar. Dört elementte ustalaşan Avatar, en sonunda Ateş Kralıyla karşılaşır ve onu yener. Fakat onu öldürmez; çünkü bir kişi ne kadar kötü olursa olsun, hiç kimse öldürülmeyi hak etmez. Onu öldürmek yerine, Avatarlardan da daha eski zamanların bilgeliğini taşıyan bir arslan deniz kaplumbağasından, Ateş Kralının Ateş Bükme yeteneğini alacak bir yol öğrenir ve Ateş Kralının bükme gücünü alır.

Aang'ın ve arkadaşlarının başından geçen olaylar, çarpıcı bir dille izleyicilere aktarılırken, bu olaylarla çocuklara, insanlık adına güzel dersler de verilir. Endüstrilemiş ve gelişmiş yönüyle diğer zayıf uluslara hükmedebilme hakkına sahip olduğunu düşünen Ateş Ulusuyla bir bakıma, aynı duygular içinde bulunan günümüz dünyasının gelişmiş toplumları hicvedilir.

Bütün hayatlar kutsaldır. Bütün canlılar eşit oranda yaşama hakkına sahiptir. Dünya ve evrenin dengesi buna bağlıdır. “Örümcek ağına takılmış bir sineğin bile hayatı kutsaldır.” Ağaçlar ve bütün doğa, insanların bencilce istekleri uğruna yok edilmemeli ve kirletilmemelidir. Aang ve arkadaşları, aynı zamanda izleyicilere, dostluğun ve arkadaşlığın kutsallığını da gösterir. “Dostluk, bir ömür ötesine de taşınabilen bir süreçtir.” Belki de bütün bir dizi boyunca verilmeye çalışılan şey, en imkânsız zamanlarda bile umudun var olduğu görüşüdür. Umuda barış ve sevgi de eklenince aşılmayacak hiç bir engel yoktur. Aang'ın dört elementte ustalaşma çabalarını izlerken çocuklar, bir taraftan da insanın, ancak düzenli ve sabırlı bir çalışmayla bir şeyler başarabildiğini öğrenir.

TRANSFORMERS

“Altı yaşında bir çocuk, o kendine has evreninde her şeyin şeklini değiştirebilir. Yatağı bir uzay aracına dönüşebilir, kendine mandallardan arabalar, uçaklar yapabilir. On tanesi bir kutuda satılan o ucuz, minicik ve rengârenk arabalardan kendine bir ordu kurabilir. Altı yaşındaki bir çocuğun aklını başından alabilecek şey ise, herhalde, bir araba, tank ya da gemiyken her tarafından asalet akan bir robota ‘dönüşen’ oyuncaklardır. Hem bir araç, hem de robot olan, ama en güzel tarafı da şekil değiştirmesi olan bu oyuncaklar, bir çocuk için olağanüstüdür.”*

Bu dizeler, sevdiği çizgi filmi izleyebilmek için altı yaşındayken sabahın erken saatinde, yüzünü yıkamadan televizyon karşısına geçen, dolaplarının kapaklarına bu çizgi filmin çıkartmalarını yapıştıran, büyük robotu oluşturabilmek için uyduruk maketlerini almaya bakkala koşan,

* Bu paragraf ‘project-mayhem’ başlığıyla www.sinemalar.com’dan alınmıştır.

kendi arkadaşlarıyla Transformers ordusu kuran; on altı yaşından sonra da, bu çocukluk sevinçlerini beyaz perdede izleyen bir gencin, Transformers'la ilgili samimi itiraflarıdır. Sinema filmi onu, altı yaşındaki haline götürmüş, geçmişindeki güzel anıları canlandırarak ona, yeni baştan bir mutluluk yaşattmıştır.

1984-1987 arasında Amerikan-Japon ortak yapımı olarak yayınlanan Transformers, yüzyıllar boyunca insanoğlunun kaderini belirlemiş olan iyi-kötü mücadelesini anlatan bir filmler dizisidir.

Bu filmde, farklı mekanizmalara dönüşme ve harekete geçme yetenekleri olan, Autobot adlı iyi robotların ve Decepticon adlı kötü robotların hikâyesi anlatılır. Toplam 98 bölümlük çizgi filmlerden sonra sinemalarda, dördü animasyon olmak üzere sinema filmleri de gösterilen ve halen yeni bölümleri çekilen Transformers'ın, 1987'de gösterime giren animasyon filminde, Orson Welles, Leonard Nimoy ve Peter Cullen'in de seslendirmede bulunduğu göz önünde tutulursa bu yapımın, sinema sektöründe hatırı sayılır bir yere sahip olduğu anlaşılır.

İnsan ırkından daha kadim bir ırk olan bu robotlar, gezegenleri olan Cybertron'da Energon Küpleri adını verdikleri yakıt stoklarının azalması sonucu uzayda, farklı yakıt kaynaklarının peşine düşerler. Doğal zengin kaynaklar barındıran Dünya gezegeni, onlar için bulunmaz bir fırsattır. Dünya ve insan standartlarına göre çok güçlü ve mükemmel olan bu yaratıklar, dünyadaki kamyon, uçak, otomobil ve deniz taşıtı gibi pek çok araca kolayca dönüşebilmektedirler. Elleriindeki bu güç ile Dünya'nın kaynaklarını ele geçirebilmek için bir savaş başlatırlar.

Gerçekte, barışsever bir robot ırkı iken, Decepticonların güçlenmesi ve evrene tehdit oluşturmaya başlaması sonucu, bir savaşçı olmak zorunda kalan Autobotlar, kendilerini, hayat kurtarmaya, savunmasızları korumaya ve tüm galaksiye barış getirmeye adanmışlardır. Autobotların lideri, 'Prime'ların en sonuncusu olan ve 18 tekerlekli kırmızı renkli bir tıra dönüşebilen Optimus Prime'dır. Sinema filmi için hazırlanan Optimus Prime robotu, her biri ayrı ayrı hareket edebilen 10108 parçadan oluşmuştur ve otoyolda saatte yaklaşık 150 km. hızla giderken dönüşebilen devasa bir robottur.

Optimus Prime, kadim ırkının tüm bilgisine sahiptir. Birliklerine en kötü zamanlarda yol gösterebilen, gerektiği zamanda çabuk ve doğru kararlar alabilen, adamlarından saygı gören, varlığı ile çevresine güven veren Optimus Prime, bu özellikleriyle bütün çocukların gönlünde taht kurmuş, onların idolü olmuş bir lider ve kahramandır.

Decepticonlar, bir zamanlar yuvaları olan Cybertron gezegeni için Autobotlarla beraber çalışıyorlarken, Megatron'un liderliğinde zalim ve yok edici bir güç haline gelen kötü ruhlular robotlardır. Bütün galaksiye hükmeden bir imparatorluk kurmayı düşleyen liderleri Megatron'a, korkuyla ve sorgusuzca hizmet etmektedirler. Megatron, çok uzun zaman önce yaşadığı gezegeni korumaya kendini adanmışken, daha sonra gezegenini korumanın en iyi yolunun, onu kontrol etmek ve her şeye hükmetmek olduğuna karar vermiş ve bu uğurda bütün galaksiye korku salmış bir liderdir. Bu nedenle Megatron, amaçlarına uygun olarak kendini çeşitli savaş araçlarına dönüştürebilme yeteneğine sahiptir.

Optimus Prime ve Autobotları, kendi amaçları için Dünya'yı yok etmek isteyen Megatron ve Decepticonlarına karşı insan ırkının ve Dünya'nın yanında yer alırlar. Optimus Prime'ye göre, basit veya mükemmel her canlının ve hayatın yaşamaya hakkı vardır. Megatron'a göre Dünya, insan ırkı gibi etten ve kandan yapılmış basit canlılar için harcanamayacak kadar kıymetli bir gezegendir. İnsan ırkı, hem fizyolojik hem psikolojik özellikleri gereği zayıftır ve yok olması yeğdir. Megatron'a göre insan 'et adam'dır ve 'iğrenç!' tir.

Optimus Prime ise, bütün zaafı, hataları ve eksiklikleriyle birlikte insanoğluna bir şans daha verilmesinden yanadır. Transformerlardan çok daha yeni ve genç bir ırk olan insan ırkı, daha emekleme döneminde ve daha öğrencileri çok şey, kat edecekleri çok yol vardır. Kendi ırkları da bir zamanlar insan ırkı gibi zaafılarına yenik düşüp birbirleriyle savaşmışlar ve kendi dünyalarını yok etmişlerdir. Yani onlar da mükemmel değildirlere. Öyleyse, insan ırkına bir şans daha verilmelidir.

Burada aslında bir tarafta Optimus Prime ve Autobotları, bir tarafta da Megatron ve Decepticonları vasıtasıyla çocuklara çeşitli insanlık dersleri verilmeye çalışılmaktadır. İyi ve kötünün savaşı, barışın vazgeçilmezliği, savaşın yıkıcılığı, her türlü yaşamın saygınlığı gibi.

İnsan, her ne kadar zayıf bir anatomiye sahip olsa da, yürek ve gönül gücüyle, inançlarıyla kendinden kat kat üstün yaratıklara karşı da gelebilir. Duygularındaki iniş çıkışlar ve türlü zaafı da olsa, doğruyu bulmaya çabalamakta, hatalarını düzeltmeye çalışmaktadır.

Her şeyden önce insan, yaşadığı bu gezegenin ve hatta evrenin kıymetini bilmek ve onu korumak zorundadır. İnsanlar, basit çıkarları uğruna birbiriyle savaşarak kendi dünyasını yok etmemelidir. Her canlı, eşit oranda yaşamayı hak eder ve her canlının hayatına saygı duyulması gerekir.

Aslında burada günümüz gelişmiş ülkelerine de bir mesaj vardır. Günümüz dünyasında gelişmiş toplumlar, gelişmemiş ya da gelişmekte olan toplumları fazlasıyla küçümsemekte; onlara yaşama hakkı vermemektedir. Bu toplumlar, dünya üzerinde kendi kültürleri, kendi dilleri, kendi yaşam tarzları, kısaca kendileri dışında başka yaşam tarzlarına, kültürlere gereken önemi ve saygıyı göstermemekte; onların yok olmalarını istemektedirler. Onlara göre ilkel olan bu toplumların sahip oldukları bütün doğal zenginlikler, gelişmiş toplumların egemenliği altında olmalıdır. Bu yönlerden bakıldığında film, bu anlayışı da kıyasıya eleştirmektedir.

Sonuç

Çocuk edebiyatında olay, düşünce, duygu ve hayallerin, çocukların dünyalarına uygun olarak, çocukların hem ruhsal ihtiyaçlarını karşılayacak hem de onların ilgilerini çekebilecek nitelikte oluşturulması esası vardır. Yani bu tür eserler eğitici ve öğretici olmakla birlikte, çocuğu eğlendirebilmelidir de.

Sinema ve edebiyat, birbiriyle sıkı ilişkiler içinde olan sanat dallarıdır. Edebiyat eserleri filmler için pek çok nedenlerden dolayı daima bitip tükenmez bir kaynak olmuştur. Sinema dünyası, izleyicisine daha kolay ulaşmak için, edebiyat eserlerini her zaman bir hazine olarak kabul etmiştir. Güçlü yazarların elinden çıkan bu eserler, filmler vasıtasıyla daha çok kişilere ulaşmakta ve bu yolla, bu eserlerin tanınırlığı da o oranda artmaktadır. Günümüzde ise, filmlerden hareketle edebiyata da bir yönelme olmuştur. Ekranda ve beyaz perdede önemli bir izleyici kitlesine sahip olan bazı yapımlar, kitaplar yoluyla da ilgililerine ulaşmaya başlamıştır. Kişiler, sevdikleri filmleri bir de kitapları vasıtasıyla izleme fırsatı bulmaktadırlar.

Bugünün dünyasında insanlar, bilim ve teknolojinin bir sonucu olarak televizyon, sinema, bilgisayar ve internetten fazlasıyla etkilenmektedirler. Bu araçlar, onların dünyasını kitaplardan daha fazla işgal eder durumdadır. Sinema ve filmlerle kişilerin dünyasına daha kolay girilir olmuştur. Bu durumda böyle bir gücü fırsata dönüştürmek de kaçınılmazdır.

Doğal olarak bu konuda da çocuklar en önemli hedef kitle durumundadır. Böyle olduğu için, film ve edebiyat ilişkisinde, çocuklara yönelik yapımlar daha fazla önem kazanmaktadır. Hatta ticari kaygılar da işin içine girdiğinde, pek çok yapım; kitap, oyun, çıkartma, oyuncak, oyun kartı gibi akla gelebilecek pek çok yollarla çocukların tüketimine sunulmakta ve bu yapımlara olan ilginin süregelenliği sağlanmaktadır.

Her yapım, çocuklar üzerinde sürekli ilgiyi, hele hele uzun yıllara yayılabilecek oranda bir ilgiyi sağlayamaz. Bu nedenle yapımcılar, bu tür eserleri özenle seçmektedirler ve bu eserlerin kendi kategorilerinde birer kült yapım olmalarına dikkat etmektedirler. *Avatar -Son Hava Bükücü-* ve *Transformers* bu tür yapımlara güzel örneklerdir. Bu filmler; işledikleri konuları, konuları işleyiş şekilleri, kahramanları, teknik özellikleri, sunumları, reklamları ve bu eserleri besleyen yan dallarıyla, yalnız çocukların değil yetişkinlerin de ilgisini canlı tutmayı başarmış yapımlardır.

Kaynaklar

Çelikutğ, Ebru (2010), Dünyayı Kurtaran Avatar, *Sinema*, İstanbul: Turkuvaz Medya Grubu, 2010-07, s. 58.

Doğuş Yayın Grubu (Temmuz 2010), Üç Boyutlu Hava Bükücü, *CNBC-e Film*, İstanbul: Doğuş Yayın Grubu, s. 8.

Kale, Özlem (2010), Edebiyat Sinema İlişkisi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 3, S. 14, Güz 2010, s. 266-275.

Meriç, Cemil (1998), *Bir Dünyanın Eşiğinde*, İstanbul: İletişim Yayınları, 4. Baskı, s. 427.

TDK (2005), *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

www.sinemalar.com/yazi/40/Haydi-Transformerlar-Donusun/

[www.wikipedia.org/wiki/Avatar: Son Havabükücü](http://www.wikipedia.org/wiki/Avatar:_Son_Havabükücü)